

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 438'e I'inci Ek

**Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı
Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Tasarısı (1/775) ve Adalet Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”

internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **Adalet Komisyonu Raporu** 4
- **Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 8

(*) Not: 1/775 esas numaralı Tasarının gerekçesi ve metni Sıra Sayısı 438'de yer almaktadır.

ADALET KOMİSYONU RAPORU

Esas No : 1/775

Karar No : 7

23/11/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/775)” 24/10/2016 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Tasarı, Ankara Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 12’nci toplantısında görüşülmüştür. Tasarı detaylı incelenebilmesi amacıyla dokuz üyeden oluşan Alt Komisyona havale edilmiştir.

Tasarı, Alt Komisyonun 3/11/2016 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor 4/11/2016 tarihinde Komisyonumuza sunulmuştur.

Komisyonumuz, 9/11/2016 tarihli toplantısında Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelerine devam etmiş, Tasarırı karara bağlamış ve raporunu 14/11/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuştur. Rapor, 438 sıra sayısı ile bastırılarak dağıtılmıştır.

438 sıra sayılı Kanun Tasarısının geçici 1’inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 22/11/2016 tarihli 24’üncü Birleşiminde İttüzüğün 88’inci maddesi uyarınca Hükümetin talebi üzerine, üzerinde verilen önergeler ile Komisyonumuza geri verilmiştir.

Tasarının geri verilen geçici 1’inci maddesi, Ankara Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 23/11/2016 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Görüşmelere Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı temsilcileri katılmıştır.

Komisyonumuzdaki görüşmeler sırasında tam tutanak tutulmuştur.

Müzakereler esnasında Tasarının geçici 1’inci maddesinde Genel Kurulda yapılan değişiklik ile ilgili olarak dile getirilen itirazlar şöyledir:

Tasarının geçici 1’inci maddesi üzerinde Genel Kurulda son aşamada bir önerge verilmesi, konunun Adalet Komisyonu nezdinde kapsamlı ve etkili bir biçimde görüşülmesini engellemiştir. Toplum bu kadar yakından ilgilendiren çocuk hakları ve özel olarak çocukların cinsel dokunulmazlığı konusunda bu şekilde önergeler verilmesi suretiyle konunun kapsamlı bir biçimde taraflar nezdinde tartışılmasına imkân verilmemesi büyük bir eksikliklerdir.

İddia edildiği üzere toplumda kanuni evlenme yaşına gelmeden evlenenler bakımından bir mağduriyetin olduğu ve bu düzenleme ile bu mağduriyetlerin giderilmeye çalışıldığı belirtilmiştir. Toplumda bu yönde mağduriyetler olsa dahi unutulmamalıdır ki, bu mağduriyetler konusunda her kesimin hassasiyetleri ve mağduriyetlerin giderilmesi noktasında da yükümlülükleri olduğundan, bunların geniş bir katılımı tartışılması ve böylece çözüme ulaşılması amaca daha uygun olacaktır.

Konunun bu şekilde kapsamlı bir biçimde tartışılmadan kanunlaşması, ciddi sorunları beraberinde getirecekti. Ancak toplumsal sağduyu ve özellikle kadın örgütlerinin kitlesel tepkileri, bu konunun Adalet Komisyonu önüne gelmesini ve neticeten de Komisyona verilen önerge den de anlaşıldığı üzere bu şekilde bir düzenlemeden vazgeçilmesini sağlamıştır. Aksi takdirde çocukların cinsel dokunulmazlığına yönelik fıkra kapsamındaki eylemlere meşruiyet kazandırılmış olacaktır.

Diğer taraftan her ne kadar düzenlemenin belli bir tarihe kadar gerçekleştirilen (16/11/2016) eylemleri kapsayacağı, dolayısıyla bundan sonraki eylemlere yönelik bir etki doğurmayacağı belirtilmiş ise de bu durum bile başlı başına bir büyük tehlikeyi bünyesinde barındırmaktadır. Şöyle ki, aynı eylem 15/11/2016 tarihinde gerçekleştirildiğinde bu kapsamdan yararlanacak ancak 17/11/2016 tarihinde gerçekleştirildiğinde bu kapsamdan yararlanamayacaktır. Bu durum bile bünyesinde ciddi tehlikeleri barındırmakta ve ileri tarihlerde bu yöndeki muhtemel yeni düzenlemelerin habercisi olarak görülmektedir.

Tasarının geçici 1'inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklik, toplumda cinsel istismar suçunun faillerinin korunduğuna ilişkin ciddi kaygıları beraberinde getirmiştir. Bu durumdan özellikle kaçınılması gerekmektedir.

İleri sürülen itirazlar karşısında aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir.

Öncelikle bu konuda yapılacak bir düzenlemenin geniş bir katılımı yapılması ve tarafların sürece katılımının sağlanmasının doğru bir yöntem olduğuna Komisyonumuz üyeleri tarafından da vurgu yapılmıştır. Ancak 15 yaşından küçüklerle evlenenlerin, cinsel istismar suçunun faili olmaları ve Türk Ceza Kanununun 103'üncü maddesi uyarınca cezaya mahkûm olmaları dolayısıyla bu kişilerin cezaevlerine girmeleri sonucunda özellikle dışarıdaki anne ve çocuk veya çocuklar bakımından yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi ile ilgili olarak son zamanlarda yoğun toplumsal taleplerin bir neticeye kavuşturulması amaçlanmıştır.

Düzenlemenin amacı bu mağduriyetlerin giderilmesi olduğundan, cinsel istismar suçunun faillerinin korunması veya himaye edilmesi iddiaları mesnetsiz olup, bunun gibi bir amaç kesinlikle gözetilmemiştir ve bundan sonra da gözetilemez.

Kaldı ki, kadın ve çocuk hakları ile kadınların ve çocukların korunması noktasında en kapsamlı ve ciddi adımların son zamanlarda atıldığı gerçeği karşısında bu iddiaların bir gerçekliğinin olmadığı aşikârdır. Bu kapsamda Türk Ceza Kanununun cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara ilişkin düzenlemelerine (özellikle 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ile mukayese edilmek suretiyle), 6545 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemelere, erken yaşta evlenmelerin önüne geçmek için zorunlu eğitimin on iki yıla çıkarılmasına ve bunun gibi birçok düzenlemeye bakılabilir. Burada zikredilen ve zikredilmeyen düzenlemeler, son zamanlarda bu tarz fiillerin en ağır ceza ile cezalandırılmasının ve de önleyici tedbirlerin alınmasının amaçlandığını açıkça göstermektedir.

Aradan geçen on bir yılda (Türk Ceza Kanununun yürürlüğe girdiği 2005 tarihinden beri) bu fiillerin suç olduğunun topluma yeterince anlatılamaması ve dolayısıyla toplumsal bir bilinç oluşturulamaması bir eksikliktir. Bu konuda toplumsal bilincin oluşturulması ve bu fiillerin suç olduğunun topluma anlatılmasıyla ilgili olarak gerekli tedbirlerin alınması, önemli önceliklerden birisi olmalıdır.

Belirtilmelidir ki:

“Yasama süreçlerinin olabildiğince noksansız tüketilmesi, inşa aşamasındaki kusurları azaltır ve norm kalitesini yükseltir. Adalet Komisyonu, katılımcı ve müzakereci demokrasinin yasama sürecindeki ana duraklarından biridir.

Hükümet tarafından geri çekilen geçici 1’inci madde, Genel Kurulda eklenen fıkra ile birlikte Komisyonumuzda müzakere edilmiştir. Genel Kurulda oylaması yapılan geçici 1’inci maddenin ikinci fıkrası üzerinde yoğun demokratik talep ve itirazlarla birlikte giderek kısa süre içinde alternatif önerilerin ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. Bu fıkra sebebiyle gelişen toplumsal refleks, haklar bilincindeki derinliği ve kökleşmeyi de görünür kılmıştır. Kadın ve çocuk hakları dinamizmi, özellikle vurgulanmalıdır.

Komisyon, sorunun tüm boyutlarını kuşatacak ve mutabakat temeline oturacak bir norm projesinin teşekkülüne imkân tanınması açısından sözü geçen fıkranın metinden çıkarılması çözümüne ulaşmıştır.”

Komisyonumuzda yapılan görüşmeler neticesinde, yapılan değişiklik ve kabuller aşağıdaki gibidir:

Görüşülen geçici 1'inci maddenin ikinci fıkrasının madde metninden çıkarılması yönünde iki ayrı önerge verilmiştir. Önergelerin istem sonucu aynı olduğundan, birleştirilerek oylanmıştır. İstem sonucu dışında kalan gerekçeler, önerge sahiplerinin görüşlerini yansıtmaktadır. Belirtilen önergeler doğrultusunda geçici 1'inci madde, ikinci fıkrası metninden çıkarılmak suretiyle oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Serap Yaşar</i>
Ankara	Kastamonu	İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Adnan Boynukara</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Necati Yılmaz</i>
Adıyaman	Afyonkarahisar	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Poyrazlı</i>	<i>Namık Havutça</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Balıkesir	Balıkesir	Bartın
	(Son oylamada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mizgin Irgat</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Kadir Koçdemir</i>
Bitlis	Bursa	Bursa
(Toplantıya katılmadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Cahit Özkan</i>	<i>Cemal Okan Yüksel</i>	<i>Mehmet Gökdağ</i>
Denizli	Eskişehir	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Celal Adan</i>	<i>Zeynel Emre</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
	(Son oylamada bulunamadı)	(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Kerem Ali Sürekli</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>	<i>Ömer Süha Aldan</i>
İzmir	İzmir	Muğla
	(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Göktürk</i>	<i>Hilmi Bilgin</i>	<i>İbrahim Halil Yıldız</i>
Nevşehir	Sivas	Şanlıurfa
	Üye	Üye
	<i>Aycan İrmez</i>	<i>Bedia Özgökçe Ertan</i>
	Şırnak	Van
	(Toplantıya katılmadı)	

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesine ilişkin yönetmelik bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde çıkarılır ve yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde uzlaştırmacı listeleri oluşturulur. Adalet Bakanlığı tarafından bu listelere uygun uzlaştırmacı görevlendirmesi amacıyla bir ilan yapılır. İlan yapıncaya kadar, Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinde bu Kanunla yapılan değişiklik öncesinde öngörülen usule göre belirlenen uzlaştırmacılardan görevlendirme yapılmasına devam olunur ve bu uzlaştırmacılar görevlerini tamamlar.

